

Publicación: **Diari Avui**
Autor: **Albert Manent**
Fecha aparición: **20 de marzo de 2004**

Tubino, un catalanòfil del segle XIX

Historia del renacimiento literario contemporáneo en Cataluña, Baleares y Valencia
de Francisco Mª Tubino, edición de Pere Anguera, Urgoit Editores, Pamplona, 2003, CXXI + 705 páginas

Sempre hem tingut en terres castellanés algun catalanòfil. És tòpic parlar de Menéndez y Pelayo, però en els darrers cinquanta anys podem esmentar en primer rengle Jesús Pabón, Vicente Cacho i Javier Tusell.

Però ja al segle XIX, a més de Menéndez Pelayo, vam comptar amb el religiós Blanco García i amb Francisco Tubino, que va escriure una voluminosa *Historia del renacimiento literario contemporáneo en Cataluña, Baleares y Valencia* (1880). Qui era l'autor? Doncs un andalusí, nat a Cadis (1833) i mort a Sevilla (1888), personatge polifacètic, que va escriure molt a la premsa d'Andalusia sobre literatura i política, que visqué a París com a corresponsal periodístic i era amic del republicà federal Abdó Terrades. També va anar a la guerra amb el Marroc, on fou condecorat i seria diputat provincial per Sevilla. Convençut federalista, va ésser anomenat "el primer andalusista". Fins i tot vindicava un cert iberisme, ja que va escriure que Espanya i Portugal eren un mateix poble.

La seva curiositat intel·lectual el duqué a ésser prehistoriador, estudiós del Quixot, de Gibraltar i del pintor Murillo.

Progressista i defensor de les llibertats individuals, dirigí a Madrid la *Revista de Bellas Artes*. En el seu llibre *Patria y federalismo* (1873) defensa una Constitució "democrática, republicana, federal".

Aquest federalisme l'inclinà a conèixer la literatura catalana i, en plena Renaixença, va fer amistat amb escriptors catalans de l'època, sobretot Josep Martí i Folguera, però també es relacionà amb Guimerà, Marian Aguiló, Víctor Balaguer, Teodor Llorente i data el pròleg del llibre al monestir de Montserrat. Anava al teatre català, a festes literàries i a les biblioteques, però el seu federalisme era indestruïble d'un espanyolisme militant i per això donava a la nostra literatura caràcter de provincial. No li plaïa la cooficialitat del català ni que la Renaixença derivés cap a la política. Aquests punts es troben en aquesta magna obra que és considerada el primer gran panorama sobre la literatura a les terres de parla catalana del segle XIX. L'obra fou elogiada per Valentí Almirall i la majoria dels escriptors de l'època i també per la premsa catalana, la valenciana i la de Madrid.

L'obra de Francisco Tubino era intromissible, fins i tot en algunes biblioteques i assolía preus molt alts en llibreries de vell. Sortosament Urgoit Editores, de Pamplona, que es dedica a fer noves edicions d'obres exhaurides i molt significatives, n'ha fet una reedició esplèndida de 700 planes amb un pròleg que en té un centenar més de Pere Anguera, el qual ens ha descobert, fil per randa, tota la vida de Tubino i l'ha situat dins aquell període complex del segle XIX i al final dóna tota la bibliografia de Tubino. Gràcies a Anguera hem sabut que l'obra va tenir 440 subscriptors, entre els quals les quatre diputacions catalanes, els bisbes de Barcelona i Lleida, *La Llumanera de Nova York*, els escriptors més conspicus i també d'altres de repartits per tota l'Espanya castellana.

L'obra de Francisco Tubino manté un interès per la seva riquíssima informació i perquè explica qüestions que ell va plantejar per primera vegada. Sia benvinguda la reedició i cal felicitar els editors i Pere Anguera pel rigor amb què ha reconstruït la vida, l'obra i l'època de Tubino.